

BÀI 34: THOÁI HOÁ DO TỰ THỤ PHẤN VÀ DO GIAO PHỐI GẦN

Môn học: Sinh học, lớp 9

Ngày soạn: 14/01/2024; Tiết (theo PPCT): 37

Thời gian thực hiện: 01 tiết

I. MỤC TIÊU: Qua bài này, HS cần đạt được:

1. Kiến thức

- Định nghĩa được hiện tượng thoái hóa giống
- Nêu được nguyên nhân thoái hóa giống
- Nêu được phương pháp khắc phục thoái hóa giống được ứng dụng trong sản xuất.

2. Năng lực

a. Năng lực chung: Năng lực tự học, tư duy, làm việc hợp tác, tìm tòi, giao tiếp, giải quyết vấn đề, sử dụng ngôn ngữ.

b. Năng lực chuyên biệt

- Định nghĩa được hiện tượng thoái hóa giống
- Nêu được nguyên nhân thoái hóa giống
- Nêu được phương pháp khắc phục thoái hóa giống được ứng dụng trong sản xuất.

3. Về phẩm chất

- Tích cực, chăm chỉ, có trách nhiệm trong hoàn thành nhiệm vụ học tập của cá nhân và của nhóm.
- Trung thực trong học tập, đánh giá các kết quả học tập của bản thân và các bạn.
- Yêu thích bộ môn, thích khám phá, tìm hiểu kiến thức sinh học.

***Mục tiêu bài học đối với HSKT Đinh Hoàng Ngọc (Khuyết tật trí tuệ, nói)**

1. Kiến thức: Viết và nắm được khái niệm, hậu quả của giao phối gần và nguyên nhân của hiện tượng thoái hoá.

2. Năng lực

a. Năng lực chung: Tham gia hoạt động nhóm cùng các bạn.

b. Năng lực riêng: Viết và nắm được khái niệm, hậu quả của giao phối gần và nguyên nhân của hiện tượng thoái hoá.

3. Phẩm chất: Có ý thức có trách nhiệm tham gia hoạt động cùng các bạn.

II- THIẾT BỊ DẠY HỌC VÀ HỌC LIỆU

1. Giáo viên: Tranh phóng to H 34.1 tới 34.3 SGK.

2. Học sinh: Chuẩn bị trước bài mới.

III- PHƯƠNG PHÁP, KỸ THUẬT DẠY HỌC, KIỂM TRA -ĐÁNH GIÁ:

1. Phương pháp dạy học: Vấn đáp – tìm tòi; Giải quyết vấn đề ; Trực quan; Dạy học nhóm.

2. Kỹ thuật dạy học: Động não, chia nhóm.

3. Kiểm tra – đánh giá: Dùng lời.

IV-CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY VÀ HỌC:

1. Hoạt động khởi động:(5ph)

? Kỹ thuật gen là gì? Kỹ thuật gen gồm những khâu cơ bản nào?

? Công nghệ gen là gì? Nêu các ứng dụng của công nghệ gen?

? Vì sao thực tế có hiện tượng các cá thể của thế hệ kế tiếp có sức sống kém dần biểu hiện như phát triển yếu, chiều cao cây và năng suất giảm dần, nhiều cây bị chết, bọ cạp đặc điểm có hại?

2. Hoạt động hình thành kiến thức: (33ph)

***Hoạt động 1: Hiện tượng thoái hoá.**

Mục tiêu: Hiểu được khái niệm và hậu quả của hiện tượng thoái hóa.

Mục tiêu đối với em Đinh Hoàng Ngọc: **Viết và nắm được khái niệm, hậu quả của hiện tượng giao phối gần.**

TG	HOẠT ĐỘNG CỦA GV	HOẠT ĐỘNG CỦA HS	NỘI DUNG
13 phút	<p>- Yêu cầu HS nghiên cứu SGK mục I</p> <p>? Hiện tượng thoái hoá do tự thụ phấn ở cây giao phấn biểu hiện như thế nào?</p> <p>- Cho HS quan sát H 34.1 hiện tượng thoái hoá ở ngô.</p> <p>- HS tìm hiểu mục 2 và trả lời câu hỏi: ? <i>Giao phối gần là gì? Gây ra hậu quả gì ở sinh vật?</i></p>	<p>- HS nghiên cứu SGK để trả lời câu hỏi, rút ra kết luận.</p> <p>- HS quan sát H 34.1 để biết hiện tượng thoái hoá ở ngô.</p> <p>VD: Bưởi, vải thoái hoá quả nhỏ, ít quả, không ngọt.</p> <p>- Dựa vào mục 2 để trả lời.</p> <p>- Giao phối gần gây ra hiện tượng thoái hoá ở thế hệ sau: sinh trưởng và phát triển yếu, khả năng sinh sản giảm, quái thai, dị tật bẩm sinh, chết non.</p>	<p>I. Hiện tượng thoái hoá:</p> <p>1. Hiện tượng thoái hoá do tự thụ phấn ở cây giao phấn: Các cá thể của thế hệ kế tiếp có sức sống kém dần biểu hiện các dấu hiệu như phát triển yếu, chiều cao cây và năng suất giảm dần, nhiều cây bị chết.</p> <p>2. Hiện tượng thoái hoá do giao phối gần ở động vật: - Giao phối gần là sự giao phối giữa con cái sinh ra từ cùng 1 cặp bố mẹ hoặc giữa bố mẹ và con cái. - Hậu quả: Các thế hệ sau sinh trưởng và phát triển yếu, khả năng sinh sản giảm, quái thai, dị tật bẩm sinh, chết non.</p>

***Hoạt động 2: Nguyên nhân của hiện tượng thoái hoá.**

Mục tiêu: Nắm được nguyên nhân của hiện tượng thoái hóa.

Mục tiêu đối với em Đinh Hoàng Ngọc: **Viết và nắm được nguyên nhân của hiện tượng thoái hoá.**

TG	HOẠT ĐỘNG CỦA GV	HOẠT ĐỘNG CỦA HS	NỘI DUNG
10 phút	<p>- GV giới thiệu H 34.3 ; màu xanh biểu thị thể đồng hợp</p> <p>- Yêu cầu HS quan sát H</p>	<p>- HS nghiên cứu kĩ H 34.3, thảo luận nhóm và nêu được:</p>	<p>II. Nguyên nhân của hiện tượng thoái hoá:</p>

<p>34.3 và trả lời: ? Qua các thể hệ tự thụ phần hoặc giao phối cận huyết, tỉ lệ thể đồng hợp và dị hợp biến đổi như thế nào? ? Tại sao tự thụ phần ở cây giao phấn và giao phối gần ở động vật lại gây ra hiện tượng thoái hoá? - GV giúp HS hoàn thiện kiến thức. - GV mở rộng: ở một số loài ĐV, TV cặp gen đồng hợp không gây hại nên không dẫn đến hiện tượng thoái hoá → có thể tiến hành giao phối gần.</p>	<p>-> Tỉ lệ đồng hợp tăng, tỉ lệ dị hợp giảm. -> Các gen lặn ở trạng thái dị hợp chuyển sang trạng thái đồng hợp → các gen lặn có hại gặp nhau biểu hiện thành tính trạng có hại, gây hiện tượng thoái hoá.</p>	<p>Do thể dị hợp ngày càng giảm, thể đồng hợp ngày càng tăng, tạo điều kiện cho các gen lặn gây hại biểu hiện ra kiểu hình.</p>
--	---	---

***Hoạt động 3: Vai trò của phương pháp tự thụ phần và giao phối cận huyết trong chọn giống.**

Mục tiêu: Thấy được vai trò của phương pháp tự thụ phần và giao phối cận huyết trong chọn giống.

TG	HOẠT ĐỘNG CỦA GV	HOẠT ĐỘNG CỦA HS	NỘI DUNG
10 phút	- GV yêu cầu HS đọc thông tin SGK và trả lời câu hỏi: ? Tại sao tự thụ phần bắt buộc và giao phối gần gây ra hiện tượng thoái hoá nhưng những phương pháp này vẫn được người ta sử dụng trong chọn giống?	- HS nghiên cứu SGK mục III và trả lời câu hỏi. - 1 HS trả lời, các HS khác nhận xét, bổ sung.	<p>III. Vai trò của phương pháp tự thụ phần và giao phối cận huyết trong chọn giống Trong chọn giống người ta dùng phương pháp này để: - Củng cố và duy trì một số tính trạng mong muốn - Tạo dòng thuần (có các cặp gen đồng hợp) - Thuận lợi cho sự đánh giá kiểu gen từng dòng - Phát hiện các gen xấu để loại bỏ ra khỏi quần thể.</p>

3. Hoạt động luyện tập: (3ph)

- Gọi HS đọc kết luận sgk.

- HS trả lời câu hỏi:

? Vì sao tự thụ phấn bắt buộc ở cây giao phấn và cây giao phối gần ở động vật qua nhiều thế hệ có thể gây ra hiện tượng thoái hóa? Cho ví dụ.

? Trong chọn giống người ta dùng 2 phương pháp tự thụ phấn bắt buộc và giao phối gần nhằm mục đích gì?

4. Hoạt động vận dụng: (2ph)

? Hãy giải thích nguyên nhân của hiện tượng thoái hóa theo Mendel?

5. Hoạt động tìm tòi - mở rộng: (2ph)

- Học bài theo 2 câu hỏi 1,2/trang 101 SGK.

- Chuẩn bị bài 35: “Ưu thế lai”.

- Người ta khắc phục hiện tượng thoái hóa như thế nào?

V-RÚT KINH NGHIỆM:

.....
.....

Phê duyệt của nhà trường

Giáo viên giảng dạy

Lê Thị Mận